

Samen klaren

In Niercentrum Midden-Nederland komen patiënten die nierfunctievervangende therapieën moeten ondergaan. Nierfunctievervangend wil zeggen dat de taak van de nieren wordt overgenomen. We kunnen ons voorstellen dat u veel vragen heeft over uw behandeling. In deze folder vindt u belangrijke informatie over de gang van zaken op de dialyse afdeling en uitleg over de verschillende therapieën in Niercentrum Midden-Nederland.

Met meer persoonlijke vragen en opmerkingen over uw behandeling en verzorging kunt u uiteraard altijd terecht bij uw nefroloog (specialist voor nierziekten), verpleegkundig specialist, de dialyseverpleegkundigen of andere medewerkers van de afdeling. Vaak kunnen deze vragen gesteld worden in de periode dat u voorbereid wordt op de nierfunctie vervangende therapie. We noemen deze periode de pré-dialyse fase.

Pré-dialyse

De pré-dialyse is de fase waarin u terechtkomt als de nierfunctie onder de 20% van het normale functioneren is gekomen. In deze fase wordt u door verschillende medewerkers (zoals een verpleegkundige, een diëtist en een maatschappelijk werker) voorbereid op de komende nierfunctievervangende behandeling. Zij geven u informatie over de ziekte en de toekomstige behandeling. Deze informatiegesprekken vinden in twee à drie keer plaats om de hoeveelheid informatie te spreiden.

Nierfunctievervangende therapieën

Er bestaan verschillende nierfunctie vervangende therapieën: hemodialyse, nachtelijke hemodialyse en peritoneaal dialyse. Hieronder worden de verschillende therapieën beschreven.

Hemodialyse

Hemodialyse betekent letterlijk het schoonspoelen (dialyseren) van bloed (hemo). Bij hemodialyse wordt het bloed buiten het lichaam gezuiverd met behulp van een kunstnier. Deze behandeling gebeurt op een van de locaties van Niercentrum Midden-Nederland. Als u in aanmerking komt voor zo'n behandeling, wordt u 3 à 4 keer per week voor ongeveer 3 tot 4 uur aangesloten aan een kunstnier (dialysemachine). Als u net begint met dialyse is het vaak mogelijk om slechts 3 keer per week gedurende 3 uur te dialyseren. De ervaring is dat dit vaak na verloop van tijd niet meer voldoende is. Houdt er daarom rekening mee dat het om medische redenen nodig is om op den duur de dialyse duur te verlengen. Ook kan het nodig zijn om vaker te dialyseren. Uw nefroloog zal dit met u bespreken.

Voor dialyse is een toegang tot uw bloedbaan nodig, een zogenaamde shunt (voor meer informatie hierover verwijzen we u naar de folder 'Informatie over een shunt'). Bij elke dialyse wordt u aangeprikt op deze shunt. Op deze manier komt er een verbinding tot stand tussen uw bloed en de kunstnier. Zodra u bent aangesloten, worden afvalstoffen en overtollig vocht uit het bloed verwijderd door de kunstnier. Wanneer er op korte

Bezoekadressen:

Meander Medisch Centrum
Maatweg 3
3813 TZ Amersfoort

Locatie Baarn
Molenweg 2
3743 CM Baarn

Locatie Barneveld
(Medisch Centrum de Burgt)
Nederwoudseweg 17
3772 TD Barneveld

Locatie Leusden
(Medisch Centrum de Mulderij)
De Mulderij 2
3831 NV Leusden

Locatie Nijkerk
(De Nije Veste)
Oranjelaan 104
3862 CX Nijkerk

Postadres:

Postbus 1502
3800 BM Amersfoort

Telefoonnummers:

Algemeen: 033 – 850 50 50
Afspraken: 033 – 850 60 70

KvK Gooi en Eemland:

32082917

www.meandermc.nl

termijn een toegang tot de bloedbaan moet komen, wordt er bij u een dialysekatheter geplaatst. Een dialysekatheter wordt ingebracht op de dialyseafdeling, operatieafdeling of verpleegafdeling (zie folder Dialysekatheter).

Dialysetijden

U kunt van maandag tot en met zondag bij ons dialyseren. Iedere patiënt heeft zijn eigen aansluittijd. U kunt voordat u start, aangeven welke dagen en tijden uw voorkeur hebben. Aan deze wensen proberen wij zoveel mogelijk te voldoen. Mocht u van dialysetijd of dag willen veranderen (éénmalig of blijvend) dan kunt u dit bespreken met uw dialyseverpleegkundige die overlegt met de planners. Wij vragen u vóór de dialyse plaats te nemen in de wachtkamer. De dialyseverpleegkundige zal u komen halen om u aan te sluiten. Wij doen dit om de rust en kwaliteit van zorg op de dialysezal zo goed mogelijk te bewaken. Door onvoorziene omstandigheden kan het voorkomen dat uw dialyse iets later zal aanvangen dan de afgesproken aansluittijd.

Zelfredzaamheid (Actieve dialyse)

Uit onderzoek en ervaring blijkt dat angst en onzekerheid over de behandeling afneemt op het moment dat u direct betrokken bent bij uw behandeling. Daarom werken we op de afdeling Hemodialyse vanuit de visie dat patiënten zo actief mogelijk betrokken worden bij hun behandeling. Wij proberen voor iedere patiënt een zo hoog mogelijk niveau van zelfredzaamheid te bereiken.

Zelfzorg draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde, kennis en inzicht in het gehele dialyseproces, waardoor onafhankelijkheid wordt bereikt. De dialyseverpleegkundige ondersteunt, instrueert en controleert u en blijft op deze manier verantwoordelijk voor kwaliteit van zorg. Indien u zelf de dialysemachine kunt opbouwen komt u mogelijk in aanmerking voor vrijheid blijheid. Dit is een computerprogramma waarin u uw eigen dialysetijden per dag kan aanpassen. Als u hier interesse in heeft, kunt u dit met uw nefroloog bespreken (voor verdere informatie verwijzen wij u naar de folder Vrijheid Blijheid.)

Nachtelijke Hemodialyse

Binnen Meander Niercentrum Midden-Nederland bestaat ook de mogelijkheid om 's nachts te dialyseren. Wij zijn om de nacht geopend van 22.00 uur tot 7.00 uur. Patiënten die 's nachts dialyseren hebben over het algemeen meer energie, een minder streng dieet, minder strenge vochtbeperking en hoeven daarnaast minder medicatie in te nemen.

De groep patiënten die 's nachts dialyseert, bestaat momenteel uit 9 personen. Dit is voorlopig het maximale aantal patiënten dat we 's nachts kunnen behandelen. We hanteren daarbij een wachtlijst, waarbij in overleg met de arts wordt bepaald welke patiënten hiervoor in aanmerking komen (voor verdere informatie verwijzen wij u naar de folder Nachtelijke Centrum Dialyse).

Thuisdialyse

Hemodialyse vindt meestal in een dialysecentrum plaats. Het is echter ook mogelijk deze behandeling thuis uit te voeren. Als de dialyses in een dialysecentrum stabiel verlopen, is daarmee aan de belangrijkste voorwaarde voldaan om de behandeling thuis uit te voeren. Er moet echter nog wel iets gebeuren voordat thuisdialyse mogelijk is. Allereerst moet er een dialysekamer komen. Soms zijn daar wat verbouwingen voor nodig. Dan is er een opleiding van ongeveer 3 maanden. Ook de partner volgt die opleiding om te kunnen assisteren. Indien nodig kan een dialyseverpleegkundige deze taak, ook thuis, op zich nemen. Wilt u meer weten over de mogelijkheden van thuisdialyse, informeer dan gerust bij uw nefroloog of dialyseverpleegkundige.

Peritoneaal dialyse

Bij deze vorm van dialyse werkt het buikvlies (peritoneum) als een filter. De zuivering van het bloed gebeurt dus in het lichaam. Door een katheter (slang) in de buik loopt spoelvoestof in en uit het lichaam. Verder voorlichting over de verschillende vormen van peritoneaal dialyse krijgt u, indien gewenst, van de peritoneaal dialyseverpleegkundige.

Dialyselocaties Niercentrum Midden-Nederland

Meander Niercentrum Midden-Nederland bestaat uit meerdere locaties: de dialyseafdeling in Meander Medisch Centrum in Amersfoort en het dialysecentrum in Harderwijk.

U vaste dialyseschema zal worden ingepland in Amersfoort of Harderwijk. Hierbij zal, indien mogelijk, rekening worden gehouden met uw woonplaats. Omdat het dialysecentrum in Harderwijk niet is gesitueerd in een ziekenhuis zijn hier niet altijd artsen aanwezig. Daarom is de voorwaarde om hier te kunnen dialyseren dat de behandeling bij u stabiel verloopt. Het kan door onvoorziene omstandigheden soms nodig zijn om u eenmalig op een andere locatie te dialyseren. Bijvoorbeeld in Harderwijk, terwijl uw vast locatie Amersfoort is. Dit gebeurt te allen tijde bij hoge uitzondering en wij vragen hiervoor uw begrip.

Transplantatie

Sommige dialysepatiënten komen in aanmerking voor een niertransplantatie. Dit is niet voor iedereen mogelijk. Uw nefroloog kan u hierover meer vertellen. Het UMC Utrecht organiseert 1 keer per jaar een voorlichtingsavond over niertransplantatie. Wilt u hierover informatie, dan kunnen de transplantatieverpleegkundige of nefroloog u hier meer over vertellen.

Vakantiedialyse

Dialyse is een behandeling die altijd door moet gaan, ook in de vakantieperiode. Meander Niercentrum Midden-Nederland biedt zowel eigen patiënten als patiënten vanuit andere centra de mogelijkheid om vakantieplannen te realiseren. Vraag voor uw mogelijkheden uw arts, dialyseverpleegkundige en/of maatschappelijk werker om meer informatie. Zij kunnen u helpen met het plannen van uw vakantie. Elke jaar krijgt u van de maatschappelijk werker de vakantiefolder van de Nierstichting uitgereikt.

Niercentrum Midden-Nederland heeft een eigen locatie voor vakantiedialyse op vakantiepark de Eemhof.

Huisarts

Uiteraard wordt uw huisarts op de hoogte gesteld dat u dialyseert of een PD-behandeling ondergaat. Indien u opgenomen bent geweest in Meander Medisch Centrum, krijgt uw huisarts hierover schriftelijk bericht van uw specialist. Als u thuis algemene gezondheidsproblemen heeft, kunt u daarvoor uw huisarts benaderen. Het is wel belangrijk dat u bij uw huisarts, uw tandarts of bij een andere medisch specialist altijd aangeeft dat u een dialysepatiënt bent.

Medewerkers op de afdeling hemodialyse

Dialyse verpleegkundigen

Tijdens uw verblijf op de afdeling hemodialyse krijgt u het meest te maken met de dialyse verpleegkundigen. Zij werken met elkaar in een specialistisch team. De dagelijkse gang van zaken is in handen van een van de dialyse verpleegkundigen die er tijdens de betreffende dienst werkzaam is. Iedere patiënt op de dialyse krijgt een dialyseverpleegkundige toegewezen die verantwoordelijk is voor het coördineren en continueren van uw verpleegkundige zorg (= Eerst Verantwoordelijk Verpleegkundige, EVV). Het coördineren van de zorg door de EVV verloopt in samenwerking met andere medewerkers zoals de nefroloog, maatschappelijk werker en diëtiste. De zorg bestaat onder andere uit het bekijken van de diverse dialysmogelijkheden, de voorbereiding op een transplantatie, de informatie over vakantie, enzovoort. Zo nodig vindt er overleg plaats met de diverse disciplines. Indien u dat wenst wordt er contact onderhouden met de familie.

De zorgenheidsmanager

De zorgenheidsmanager is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de afdeling. Daarnaast heeft u op de afdeling ook te maken met de dialyse assistent, de afdelingssecretaresse en de braun technicus. De technicus onderhoudt alle dialysemachines op de afdeling.

Nefrologen

Nefrologen (specialisten voor nierziekten). Aan de afdeling zijn 6 nefrologen verbonden. Deze artsen houden zich bezig met alle patiënten die een nierziekte hebben en/of nierfunctievervangende therapieën nodig hebben. Met de nefroloog maakte u al kennis toen uw huisarts of behandelend specialist u doorverwees. De nefroloog zal u tijdens uw ziekteproces medisch begeleiden.

Hemodialyse

De nefroloog en/of verpleegkundig specialist bezoeken alle hemodialysepatiënten 1 keer per week op zaal. Tijdens deze visite kunt u vragen stellen over uw behandeling. Wilt u uw arts graag persoonlijk spreken, dan kunt u via de dialyse verpleegkundige of afdelingssecretaresse een afspraak laten maken.

Peritoneaal dialyse

Patiënten die Peritoneaal dialyse doen komen een keer per zes weken op de verpleegkundigenpoli. Er is een mogelijkheid om u aan te melden bij doktr.nl, waardoor het verpleegkundig polibezoek op dezelfde dag plaatsvindt als de afspraak bij de nefroloog. Bent u niet aangemeld bij doktr.nl, dan kunt u 2 dagen van tevoren gezien worden op de verpleegkundigenpoli door een nefroloog.

Maatschappelijk werkers

Bij een nierfunctievervangende behandeling maakt u ook kennis met één van onze maatschappelijk werkers. Tijdens een eerste gesprek wordt uw situatie besproken en wordt er gezamenlijk met u gekeken of u hulp of advies nodig heeft. De maatschappelijk werker probeert een verbinding te leggen tussen de omgeving waar u woont/ werkt en het behandelteam. Tijdens de gesprekken denkt de maatschappelijk werker met u mee over vragen, antwoorden en problemen die met de behandeling samen kunnen hangen, zoals bijvoorbeeld hoe dialyse ingepast kan worden in uw dagelijks leven. Naast voorlichting over bijvoorbeeld de Nierstichting en de patiëntenvereniging kunt u ook bij hen terecht met financiële vragen. Indien nodig wijst de maatschappelijk werker u de weg naar andere hulpverlenende instanties. U kunt hen telefonisch bereiken via het algemene nummer: 033 - 850 50 50 (vraagt u naar de maatschappelijk werker van de afdeling Hemodialyse).

Diëtist

Op de afdeling Hemodialyse zijn twee diëtisten werkzaam. In de periode die vooraf gaat aan de dialyse (prédialysefase) heeft u al kennis gemaakt met één van hen. Tijdens deze fase wordt door middel van dieet en medicatie geprobeerd de achteruitgang van de nierfunctie zo veel mogelijk te vertragen. De diëtist praat met u over eetgewoonten en bespreekt het te volgen dieet. Naast een voorbeelddagmenu ontvangt u als naslagwerk het boek 'Eten met plezier' van de Nierstichting. Met eventuele vragen over de voeding kunt u altijd terecht bij de Diëtisten van de afdeling Hemodialyse, via het algemene telefoon: 033 - 850 50 50 (vraagt u naar de diëtist van de afdeling Hemodialyse).

Geestelijk verzorger

Als u in een ziekenhuis verblijft of een dialysebehandeling ondergaat, kunnen er allerlei vragen opkomen. Over uw ervaringen, zorgen en verwachtingen of wellicht ook over andere zaken. Als u behoefte hebt aan een persoonlijk gesprek, dan kunt u een beroep doen op een geestelijk verzorger van ons ziekenhuis. Iedereen kan om een gesprek vragen, ongeacht of u een kerkelijke achtergrond hebt. U kunt dit regelen via de dialyseverpleegkundige op de afdeling. (Zie folder 'Geestelijke verzorging'.)

Vertegenwoordiging

Wilsonbekwame patiënten, zoals bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke handicap of patiënten die in coma

liggen, kunnen zelf geen beslissingen nemen. In dergelijke situaties zijn er twee oplossingen mogelijk. Voor mensen met een verstandelijke handicap kan de rechter iemand aanwijzen die deze patiënt vertegenwoordigt en diens belangen behartigt.

Indien u in coma raakt en in het verleden een schriftelijke verklaring heeft opgesteld waarin u iemand als uw vertegenwoordiger aanwijst, dan is diegene uw vertegenwoordiger. Maar het kan ook voorkomen dat er niets op schrift is gesteld. In dat geval moet de hulpverlener een naaste betrekken bij het nemen van een beslissing over u. In eerste instantie is dat uw echtgenoot of partner. In tweede instantie een ouder, kind, broer of zus.

Hygiëne op de dialyse

Voorkomen van besmetting

We doen er alles aan om de verspreiding van bacteriën en virussen te voorkomen. Bepaalde virussen en bacteriën kunnen infecties bij u veroorzaken.

Wat doen de medewerkers voor u?

Om het ontstaan van infecties zo min mogelijk kans te geven, houden de medewerkers die u behandelen of verzorgen zich altijd aan de volgende hygiëne regels:

- Zij passen handhygiëne toe voor en na contact met u.
- Zij dragen hun uniformen gesloten en de onderarmen zijn vrij van kleding.
- Zij dragen geen vesten of sjaals over de uniformen.
- Zij dragen geen horloges, armbanden en ringen.

Wat kunt u doen als patiënt?

Hoesthygiëne

Goede hoesthygiëne bestaat uit:

- Hoesten/ niezen met afgewend gezicht.
- Hoesten/ niezen met een papieren zakdoekje voor de mond/neus.
- De papieren zakdoek maar een keer gebruiken en meteen weggooien in de afvalcontainer.

Handhygiëne

Er zijn 2 manieren van handhygiëne:

1. **Handen wassen met water en zeep.** Dit doet u bij zichtbaar vuil op uw handen (bijvoorbeeld bloed), bij plakkerig aanvoelen, na toiletbezoek en bij sommige bacteriën of virussen (de verpleegkundige zal u hierover informeren). Was uw handen met water en zeep gedurende minimaal 10 seconden onder goed stromend water. Droog uw handen met een papieren handdoekje.
2. **Handdesinfectie.** Wanneer uw handen niet zichtbaar vuil zijn is het voldoende om uw handen te desinfecteren. Neem voldoende handalcohol uit het pompje in de handpalm en wrijf de handen hiermee volledig in gedurende 30 seconden. Besteed daarbij aandacht aan de vingertoppen, duimen het gebied tussen de vingers en de polsen.

Wat vragen wij van u als dialyse patiënt?

- Pas altijd handhygiëne toe volgens bovenstaande regels.
- Desinfecteer uw handen bij binnenkomst voordat u gewogen wordt, bij zichtbaar vuil: was uw handen.
- Na dialyse als u wordt afgekoppeld en u heeft het bloedvat dichtgedrukt: desinfecteer uw handen of was uw handen wanneer er bloed op uw handen zit.

Bereikbaarheid van de afdeling

Tijden

Wij zijn telefonisch bereikbaar via het algemene telefoonnummer 033-8505050 (vraagt u naar de afdeling Hemodialyse). Om de nacht is onze dialyse afdeling gesloten. Er hebben dan altijd twee dialyseverpleegkundigen bereikbaarheidsdienst. U kunt bij dialyse gerelateerde problemen overleg plegen met deze dienstdoende dialyseverpleegkundigen via het algemene telefoonnummer.

Vervoer

Voor het vervoer van huis naar de afdeling Hemodialyse en terug kunt u gebruik maken van een taxi. Uw ziektekostenverzekering vergoedt deze kosten. U betaalt dan wel jaarlijks een eigen bijdrage. Omdat u kans loopt om onwel te worden, raden wij u af met eigen vervoer naar huis te gaan. Natuurlijk kunt u zich wel laten (brengen en) halen. De kosten voor het eigen vervoer zijn meestal te declareren bij uw ziektekostenverzekering. Vraagt u dit na bij uw ziektekostenverzekeraar.

Bezoek

Tijdens de dialyse is er geen 'bezoekuur'. Het kan natuurlijk voorkomen dat er toch bezoek voor u komt. Voor ons is het plezierig als u dit dan van tevoren met ons overlegt.

Tot slot

Gemiddeld 1 keer per 2 jaar houden wij een patiënttevredenheidsonderzoek door middel van een enquête. We waarderen het zeer als u hier desgevraagd uw medewerking aan wilt verlenen.

We vinden het verder plezierig als uw verblijf in ons ziekenhuis prettig verloopt. Wij zetten ons daar optimaal voor in. Daarom is het voor ons belangrijk om uw ervaringen te weten. Wij horen het graag van u als u uw verblijf inderdaad als prettig hebt ervaren. Het geven van een goede behandeling en verzorging is onze taak. Daar hoeven wij dus niets extra voor te krijgen. Uw tevredenheid is voor ons voldoende. Uiteraard horen we het ook graag van u als uw verblijf in ons ziekenhuis om welke reden dan ook minder prettig is verlopen. Mogelijk kunnen wij van uw ervaringen leren en onze dienstverlening, waar nodig, verbeteren. Mocht u na het lezen van deze folder nog vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u ons ziekenhuis bereiken via het algemene telefoonnummer: 033 - 850 50 50.

mrt_2016